

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Løpende dokumentasjon av tvangsbruk og tillitsskapende tiltak

Anders Kvadsheim Mygland, seniorrådgiver/jurist
Line Hageland, rådgiver/sykepleier

Kravet til løpende journalføring av tvangsbruk

- Den løpende gjennomføringen av tvangen og hva som gjøres for å *unngå* tvang må journalføres i samsvar med helsepersonelloven § 40, jf. journalforskriften § 8
 - Helsepersonelloven § 40: Generelle bestemmelsen om kravet til innhold i journalføring:

*«Journalen skal føres i samsvar med god yrkesskikk og skal inneholde **relevante og nødvendige opplysninger om pasienten og helsehjelpen**, samt de opplysninger som er nødvendige for å oppfylle meldeplikt eller opplysningsplikt fastsatt i lov eller i medhold av lov. Journalen skal være lett å forstå for annet kvalifisert helsepersonell.*

Det skal fremgå hvem som har ført opplysningene i journalen.»

- Hva som typisk er «relevante og nødvendige» opplysninger listes opp (ikke uttømmende) i journalforskriften § 8

Kravet til dokumentasjon forts.

- «relevante og nødvendige opplysninger» – Viktig å dokumentere de gangene helsehjelp *ikke* ble gitt med tvang, selv der man har et vedtak etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A
 - hvordan ble helsehjelpen utført, av hvem og hvilke tillitsskapende tiltak m.m. ble brukt for å komme i posisjon til å hjelpe pasienten frivillig
 - om gjennomføringen var i samsvar med pleieplan/prosedyre
 - refleksjoner rundt dette, viktig med vurderinger i journal
 - slik dokumentasjon er helt sentralt for å
 - finne ut hvilke tillitsskapende tiltak som over tid fungerer best for den enkelte pasient
 - for at helsepersonell skal kunne lære av hverandre, og
 - for at ansvarlig for helsehjelpen skal kunne ha et helhetlig blikk for den helsehjelpen som blir gitt, hva som fungerer og hva som ikke fungerer, slik at man på best mulig måte kan evaluere hjelpen

Kravet til dokumentasjon forts.

- «relevante og nødvendige opplysninger» - store krav til dokumentasjon når det utøves tvang, og større krav desto mer inngripende tvangen er
- hver episode med tvangsbruk må dokumenteres (hver gang pasienten tilbakeholdes mot sin vilje, hver gang pasienten stelles mot sin vilje m.m.), bl.a.
 - dato/tid for tvangsbruken
 - hvilke helsepersonell deltok i gjennomføringen
 - beskrivelse av situasjonen og hvilke tiltak som ble iverksatt
 - beskrivelse av andre løsninger som ble forsøkt før tvang ble benyttet
 - varigheten av tiltaket og situasjonen da det ble avsluttet
 - beskrivelse av hvordan pasienten reagerte før, under og etter
 - om gjennomføringen var i samsvar med vedtaket/pleieplan/prosedyre
 - om det minst inngripende tiltaket ble benyttet
 - beskrivelse av tiltakets effekt, herunder om det har tilsiktet effekt

Kravet til dokumentasjon forts.

- Helt sentralt med et ledelses- og systemfokus på god dokumentasjon av tillitsskapende tiltak og tvang, og ellers
- Viktig at den enkelte virksomhet har tilrettelagt journalsystemene på en måte som gjør det så enkelt som mulig for de ansatte å journalføre både tillitsskapende tiltak og tvang i samsvar med lovkravene
 - Del av internkontrollansvaret
 - God pleieplan kan være til hjelp

Kravet til dokumentasjon forts.

- Viktig å huske at god dokumentasjon er en forutsetning for å få til en god evaluering av de aktuelle tvangstiltakene, gjennomføringen av disse og de tillitsskapende tiltakene
 - Helsehjelpen skal vurderes og evalueres fortløpende og avbrytes straks lovens vilkår ikke lenger er til stede – for å kunne gjøre dette, må alle sider tvangen fortløpende dokumenteres godt
 - Viktig med gode evalueringsrutiner i virksomheten som sikrer at tvangsvedtak jevnlig tas opp i personalgruppen
 - Jevnlige møter i refleksjonsgrupper vil kunne være viktig her
- Igjen: Sentralt med et ledelses- og systemfokus på evaluering av tvangsbruk